

Die Hanse hatte kein eigentliches Zeichen oder Embleme; auch keine gemeinsame Fahne. Der Hering ist Hinweis auf die wirtschaftliche Bedeutung der Stadt, hier auf den Heringshandel. Frankfurt war durch den Straßenzwang, das Niederlagsrecht und die Beherrschung der Oderschiffahrt bis hinauf nach Stettin ein Zentrum des Handels, auch des Handels mit Fisch. Der Heringshandel war sicher der bedeutendste Zweig des Handels mit Fischen aller Art, war doch der Hering die wichtigste Fastenspeise des Mittelalters.

Hanza nie posiadała jednolitego emblematu ani wspólnej flagi. Śledź wskazuje natomiast na gospodarcze znaczenie miasta, zwłaszcza dla handlu rybą. Dzięki przymusowi drogowemu (Straßenzwang), prawu składu (Niederlagsrecht) i kontroli żeglugi na Odrze aż po Szczecin, Frankfurt był ważnym centrum handlowym, także w obrocie rybami. Handel śledziami był zapewne najistotniejszą gałęzią tego sektora, ponieważ śledź stanowił najważniejszą potrawę postną średniowiecza.

Die Hanse der Neuzeit

Die Hanse, ein „Netzwerk von Fernkaufleuten“ im Mittelalter prägte Wirtschaft, Handel und Politik in Nordeuropa. An ihre große Vergangenheit anknüpfend, wurde 1980 in Zwolle von einstigen Hansestädten der Städtebund DIE HANSE gegründet. Fast 200 Mitgliedsstädte gehören zu dieser freiwilligen Städtegemeinschaft. Nicht die Durchsetzung wirtschaftlicher Interessen, sondern der Austausch und grenzüberschreitende Zusammenarbeit prägt die Hanse der Neuzeit. Der Städtebund hat zum Ziel, das kulturelle Erbe und die hansische Identität in den Mitgliedsstädten zu fördern und sich gemeinsam für ein geeintes und friedliches Europa einzusetzen. Wie im Mittelalter kommen die Hansestädte auch heute wieder regelmäßig auf dem Hansetag zusammen, um mit Gästen aus ganz Europa ihr gemeinsames Kulturerbe zu feiern (siehe: www.hanse.org/de). Frankfurt (Oder) und Słubice sind Mitglied in der Hanse der Neuzeit.

Współczesna Hanza

Hanza jako „sieć dalekosiężnych kupców“ ukształtowała w średniowieczu gospodarkę, handel i politykę północnej Europy. Nawiązując do tej historii, w 1980 r. w Zwolle dawne miasta hanzeatyckie powołały Związek Miast DIE HANSE. Dziś jest to dobrowolna wspólnota niemal 200 miast, kierująca się nie tyle dążeniem do zysków gospodarczych, ile wymianą i współpracą ponad granicami. Celem związku jest pielęgnowanie dziedzictwa i tożsamości hanzeatyckiej oraz wspieranie zjednoczonej i pokojowej Europy. Podobnie jak w średniowieczu, miasta Hanzy spotykają się na dorocznych Hansetagach, świętując wspólne dziedzictwo kulturowe. Dwumiało Słubice – Frankfurt nad Odrą należy do współczesnej Hanzy.

Von der mittelalterlichen Handels- und Hansestadt zur europäischen Doppelstadt Frankfurt (Oder) / Słubice

Od średniowiecznego miasta hanzeatyckiego do europejskiego Dwumiała Słubice – Frankfurt nad Odrą

Die Hanse

Vom althochdeutschen Wort „Schar“ wird der Begriff Hanse für gemeinsam reisende Kaufleute abgeleitet. Es war eine Schutzgemeinschaft, die gemeinsame Handelsinteressen verfolgte. Die Hanse als Kaufmanns- und späterer Städtebund prägte über 400 Jahre lang Wirtschaft und Politik im Norden Europas. In seiner Hochzeit umfasste das Bündnis bis zu 200 Städte, zu denen nicht nur Küstenstädte, sondern auch viele Binnenstädte gehörten. Kontore und Niederlassungen der Hanse waren von Russland bis Portugal und vom Mittelmeer bis nach Finnland zu finden. Die Vorteile für die Hansestädte bestanden in der Nutzung eines gemeinsamen Handelsnetzwerkes, der Möglichkeit neue Märkte zu erschließen und Erfahrungen und Wissen auszutauschen. Die wichtigsten Handelsrouten der Hanse waren auf der Ost- und Nordsee sowie Routen im Binnenland. Handelsgüter waren u. a. Fische, Salz, Getreide, Holz, Metallwaren, Pelze, Tuche, Wein und Gewürze.

Hanza

Słowo „Hanza“ wywodzi się z najstarszej formy języka niemieckiego od słowa „Schar“ – „gromada“. Początkowo oznaczało wspólnie podróżujących kupców i ich wspólną ochroną, która realizowała zbieżne interesy handlowe. Z czasem Hanza stała się związkiem kupieckim, a następnie związkiem miast, kształtując przez ponad 400 lat gospodarkę i politykę północnej Europy. U szczytu potęgi liczyła do 200 miast, nie tylko portowych, lecz także licznych miast śródlądowych. Siedziby kupców i placówki Hanzy istniały od Rusi po Portugalie i od Morza Śródziemnego po Finlandię. Członkostwo dawało dostęp do wspólnej sieci handlowej, otwierało nowe rynki oraz umożliwiała wymianę doświadczeń i wiedzy. Najważniejsze szlaki biegły przez Bałtyk i Morze Północne oraz drogami lądowymi. Wśród towarów dominowały m.in. ryby, sól, zboże, drewno, wyroby metalowe, futra, sukna, wino i przyprawy.

Frankfurt (Oder) – Mitglied der Hanse

Die Stadt lag an wichtigen Handelswegen, sowohl auf der Oder als auch auf dem Land. Frankfurt hatte sich in 100 Jahren nach der Gründung (1253) zu einem bedeutenden Warenumschlagplatz entwickelt. Im Zusammenhang mit dem immer wichtiger werdenden Handelsplatz und dem sich ausdehnenden hanseatischen Wirtschaftsraum war es logisch, dass Frankfurt eine Mitgliedschaft in der Hanse anstrebte. Nach der Mitte des 14. Jahrhunderts wandte sich die Stadt ganz bewusst der Hanse zu und es entwickelte sich eine Zusammenarbeit, die in der Mitgliedschaft mündete. Am 1. Januar 1430 wird Martin Winse aus Frankfurt (Oder) unter den Ratssendboten auf dem Hansetag in Lübeck aufgeführt – der Beleg, dass die Stadt der Hanse zugehörig war.

Frankfurt nad Odrą – miasto Hanzy

Położenie miasta nad Odrą i na ważnych szlakach lądowych sprawiło, że w ciągu około stu lat od lokacji (w 1253 r.) Frankfurt rozwinął się w znaczący ośrodek przeładunkowy. Wraz z rosnącą rangą miejscowego rynku i ekspansją hanzeatyckiej gospodarki miasto konsekwentnie zbliżało się do Hanzy, aż do uzyskania członkostwa. 1 stycznia 1430 r. w protokole obrad w Lubecie (tzw. rezessie) odnotowano 'Merten(a) van Winsen' z Frankfurtu nad Odrą jako wysłannika rady miejskiej, co potwierdza przynależność miasta do Hanzy.

Frankfurt należał do tzw. kwartału wendyjsko-saskiego, jednego z trzech działów Hanzy. W obrębie miast Marchii Środkowej pełnił funkcję wiodącą i na zlecenie Hanzy utrzy-

mywał łączność m.in. z Krakowem i Wrocławiem. Dzięki aktywnej integracji w związku miejskie oraz system gospodarki hanzeatyckiej Frankfurt zdobył pozycję kluczowego ośrodka handlowego między Europą Zachodnią a Polską. Stał się najważniejszym miejskim centrum Marchii Brandenburskiej i czołowym śródlądowym rynkiem północno-wschodnich Niemiec. Uczestniczył w głównym handlu hanzeatyckim: na dużą skalę wymieniano tu flandryjskie sukna i skandynawskie ryby, zwłaszcza solone śledzie, na zbożowe nadwyżki ziem marchijskich i polskich.

In der Endphase der Frankfurter Zugehörigkeit zur Hanse gehört die 1506 in der Oderstadt gegründete erste brandenburgische Landesuniversität. In seiner Festrede zu ihrer Eröffnung lobpreiste Professor Publius Vigilantius Axungia die Stadt über alle Maßen. Zum Handel führte er u.a. aus: „Die Oder verbindet die Stadt mit dem Weltmeer, so daß alle

mywał łączność m.in. z Krakowem i Wrocławiem. Dzięki aktywnej integracji w związku miejskie oraz system gospodarki hanzeatyckiej Frankfurt zdobył pozycję kluczowego ośrodka handlowego między Europą Zachodnią a Polską. Stał się najważniejszym miejskim centrum Marchii Brandenburskiej i czołowym śródlądowym rynkiem północno-wschodnich Niemiec. Uczestniczył w głównym handlu hanzeatyckim: na dużą skalę wymieniano tu flandryjskie sukna i skandynawskie ryby, zwłaszcza solone śledzie, na zbożowe nadwyżki ziem marchijskich i polskich.

W 1506 roku, w schyłkowym okresie przynależności miasta do Hanzy, założono tu pierwszą brandenburgską uczelnię krajową. W mowie inauguracyjnej profesor Publius Vigilantius Axungia wychwalał miasto, pisząc m.in.: „Odra łączy miasto z morzem, tak że można dostarczyć tu wszelkie rodzaje towarów; Frankfurt jest znakomicie ufortyfikowany, a w pewnych porach roku cumują tu okręty wszystkich narodów... i wyładowują, i ładują. Przedmiotami handlu są: wina, słonina, masło, sól, olej, воск, figi, migdały, szafran, imbir, liście laurowe, cynamon, raki, ryby morskie i rzeczne,

Arten von Waren hergeschafft werden können; rundum ist Frankfurt trefflich befestigt und zu gewissen Jahreszeiten legen hier Schiffe aller Nationen an ... und laden aus und ein. Gegenstände des Handels sind: Weine, Speck, Butter, Salz, Dil, Wachs, Feigen, Mandeln, Crocus, Ingwer, Gewürzblätter, Canel [Zimt], Krebse, See- und Flussfische, Häute, Tuche, Felle, Federn, Eisen und Anderes; im Hafen ist eine Rührigkeit, wie in einem Ameisenhaufen. Auf der Oderbrücke drängen Menschen und Lasttiere sich durcheinander...“

In der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts gingen die hohenzollerschen Landesherren gegen die Autonomie der brandenburgischen Hansestädte vor und erzwangen deren Rückzug aus dem Bündnis. Als letzte märkische Stadt schied Frankfurt (Oder) 1525 aus der Hanse aus.

skóry, sukna, futra, pióra, żelazo i inne; w porcie panuje ożywienie niczym w mrowisku. Na moście przez Odrę tłoczą się ludzie i zwierzęta transportowe?...“

W drugiej połowie XV w. władcy Hohenzollernowie ograniczyli autonomię brandenburskich miast hanzeatyckich, wymuszając ich wyjście z związku. Jako ostatnie miasto marchijskie Frankfurt nad Odrą wystąpił z Hanzy w 1525 r.

Bedeutende Bauten, die an alte Hansestraditionen erinnern, sind das historische Rathaus mit seinem spätgotischen Südgiebel und die Marienkirche. Aber auch der sanierte Ostgiebel an einem mittelalterlichen Wohngebäude in der Forststraße gehört in die Hansezeit. Viele Alltags- und Gebrauchsgegenstände des Mittelalters sind im Frankfurter Museum überliefert und zeugen vom Leben in der Stadt. Ein interessantes Zeitdokument aus dem 16. Jahrhundert ist eine kolorierte Entfernungstafel zum Gebrauch für Kaufleute und Reisende. Ihr Autor ist Wolfgang Jobst, Professor und Doktor der Medizin an der alten Viadrina.

Do najważniejszych zabytków przypominających tradycje Hanzy należą ratusz z późnogotyckim południowym szczytem oraz kościół Mariacki. Do okresu hanzeatyckiego należy także odrestaurowany wschodni szczyt średniowiecznej kamienicy przy Forststraße. Liczne przedmioty codziennego użytku z epoki średniowiecza, przechowywane w frankfurckim muzeum, ukazują życie miasta. Cennym świadectwem XVI w. jest kolorowana tablica odległości dla kupców i podróżnych autorstwa Wolffganga Jobsta, profesora i doktora medycyny dawnej Viadriny.

